

ת"פ 61551/05/16 - מדינת ישראל נגד לנדאו יציקות בע"מ, לאה לנדאו, עזרא לנדאו

בית דין אזורי לעבודה בתל אביב - יפו
ת"פ 61551-05-16 מדינת ישראל נ' לנדאו יציקות
בע"מ ואח'
לפני:
כב' השופטת חופית גרשון-יזרעאלי
המאשימה
מדינת ישראל
ע"י ב"כ עו"ד יצחק ששון
-
הנאשמים
1. לנדאו יציקות בע"מ
2. לאה לנדאו
3. עזרא לנדאו
ע"י ב"כ עו"ד יפית אופק

גזר דין

1. הנאשמת 1 היא חברה פרטית, המנהלת מפעל ליציקות יודאיקה (להלן: "החברה").
2. הנאשמים 2 ו- 3 הם בעל ואשה, נושאי תפקידים בחברה. הנאשמת 2 מנהלת באופן שוטף את החברה, והנאשם 3 הוא בעליה של החברה.
3. אלה הן העובדות נשוא כתב האישום, בהן הודו הנאשמים ביום 24.1.18:
 - א. בתקופה הנוגעת לכתב האישום, הועסקו בחברה, ביו היתר, שישה עובדים שהם נשוא כתב האישום, כדלקמן: וולך אורה; גלינה יארובצקי; אישטה משה; מקרוב מרינה; קלנדרב מאיה; רטה בוסנה.
 - ב. בחודשים ינואר 2009 עד דצמבר 2012, ניכתה החברה משכרה של העובדת וולך אורה ניכויים לקופת פנסיה, ולא העבירה אותם לקופה.
 - ג. בחודשים ינואר 2009 עד נובמבר 2011, ניכתה החברה משכרן של העובדות מקרוב מרינה וקלנדרב מאיה ניכויים לקופת פנסיה, ולא העבירה אותם לקופה.
 - ד. בחודשים דצמבר 2011 עד דצמבר 2012, ניכתה החברה משכרן של העובדות מקרוב מרינה וקלנדרב מאיה ניכויים לקופת פנסיה, ולא העבירה אותם כלל לקופה.
 - ה. בחודשים ינואר 2009 עד דצמבר 2012, ניכתה החברה משכרן של העובדים גלינה יארובצקי, אישטה משה, ורטנה בוסנה ניכויים לקופת פנסיה, ולא העבירה אותם לקופה.
- ו. הנאשמים 2 ו- 3 לא פיקחו ולא עשו כל שניתן למנוע את ביצוע העבירות על ידי החברה.

4. החברה הורשעה, על פי הודאתה, בעבירות לפי סעיפים 25א(א)-ו-25ב(ג) לחוק הגנת השכר תשי"ח-1958 (להלן: "חוק הגנת השכר"), מעביד שניכה סכומים משכרו של עובד ולא העבירם למי שלו יועדו הסכומים תוך 30 יום.

5. הנאשמים 2 ו-3 הורשעו, על פי הודאתם, בעבירות לפי סעיפים 25א(א), 25ב(ד) ו-26(ג) לחוק הגנת השכר, אחריות נושאי משרה, הפרת חובת פיקוח נושא משרה בתאגיד.

טענות הצדדים

6. ואלה הם טיעוני המאשימה לעונש:

א. הנאשמים הורשעו, על פי הודאתם, בביצוע עבירה של אי העברת ניכויים לקרן פנסיה, לשם הבטחת זכויותיהם הסוציאליות של העובדים, ב-204 יחידות עבירה. המחוקק ראה עבירה זו בחומרה רבה וקבע עונש מקסימלי של ₪ 1,130,000 לכל יחידת עבירה. בכל הנוגע לנאשמים 2 ו-3 הקנס הוא מחצית מהסכום האמור. מדובר בפעולה המתחדשת מדי חודש, לכל חודש, ולכן מדובר בעבירות נפרדות.

ב. מדובר בסכומים שנועדו להבטיח את הזכויות הסוציאליות לעובדים, לרבות הזכות לפנסיה, עם הגיעה העובד לגיל פרישה.

ג. האינטרס הכלכלי לביצוע העבירות מחייב ענישה כלכלית מרתיעה. יש ליתן משקל לתקופה הממושכת של ביצוע העבירה, ולמספר העובדים הרב לגביהם היא בוצעה.

ד. המאשימה ביקשה לקבוע את מתחם הענישה בין 30% ל-50% מעונש המקסימלי, ובתוך המתחם יש להטיל על הנאשמים 30% מהקנס המירבי.

7. הנאשמים טענו לעניין העונש כך:

א. כתב האישום הוגש בשנת 2016, ביחס לעבירות שהסתיימו שנתיים קודם לכן. ביחס לשלושה עובדים הגיעו הנאשמים להסכם פשרה במסגרת תביעות שהגישו לבית הדין. ביחס לעובדת נוספת מתנהל הליך הצפוי להסתיים אף הוא בפשרה. יש שתי עובדות נוספות המועסקות עדיין בבית המלאכה, והנאשמים במגעים איתן לשם תיקון המצב.

ב. הנאשמים מבקשים להתייחס לכל יחידות העבירה כאל אירוע אחד, שכן מדובר בביצוע אותה עבירה, באותן נסיבות, עבור אותם חודשי שכר בסמיכות מועדים.

ג. הנאשמים מבוגרים וחולים. הנאשם 3 בן 70 והנאשמת 2 בת 65. שניהם סובלים ממחלות שונות, לגביהן הוצג תיעוד רפואי, לרבות סכרת, מחלת לב, בעיות בגב ועוד.

ד. הנאשמים לא ידעו בזמן ביצוע העבירה על הניכויים. מיד כשנודע

להם, הם הפסיקו את הניכויים ואף השלימו את התשלומים החסרים לחלק מן העובדים.

ה. בית המלאכה של הנאשמים קיים כ- 40 שנה, ומצבם הכלכלי בכי רע. הנאשמים מכרו את כל רכושם, לרבות דירתם, פדו קופות אישיות, והשקיעו הכול בחברה.

ו. אמנם מדובר בשלושה נאשמים, אבל בסופו של דבר הכיס הוא אחד. יש להביא נתון זה בחשבון בקביעת הקנס.

8. הנאשמת 2 הוסיפה וטענה, כי מפעל היודאיקה הוא כל חייהם וחלומותיהם. גם בתקופות קשות החברה לא פיטרה עובדים, אף שהחברה בחובות גדולים ומצבה הכלכלי גרוע. הנאשמים לא ידעו כי המשיכו לנכות לעובדים משכרם את הניכויים לקופות, וחשבו כי קיים חוב של החברה בלבד לקופות. כך אמר להם רואה החשבון. ברגע שנודע הדבר ניתנה הוראה להפסיק את ניכויים לעובדים.

9. הנאשם 3 סיפר, כי עלה לישראל מרוסיה וחלומו היה לתרום למדינה, באמצעות יצירות היודאיקה. עובדי החברה הם כבני משפחה, ולכן לא רצו לפטרם על אף המצב הכלכלי. הנאשם 3 לא ידע כי עבר את העבירות נשוא כתב האישום, אך הוא מוכן להישפט על מעשיו.

10. הנאשמים הציגו לבית הדין את המסמכים הבאים: הסכמי פשרה עם שלושה מן העובדים נשוא כתב האישום, אשר קיבלו תוקף של פסק דין; אישור מאת משרד רואי החשבון של החברה לפיו החברה בגרעון כבד, ובעלי החברה מכרו נכסי נדל"ן שהיו בבעלותם, את המבנה בו פועלת החברה ואת דירת המגורים, והזרימו את כספי התמורה לחברה; מסמכים רפואיים של הנאשמים 2 ו- 3, המעידים על מחלות כרוניות שונות לרבות סכרת ומחלת לב של הנאשם 3.

גזר דין

11. ביום 10.1.12 פורסם תיקון מספר 113 לחוק העונשין, תשל"ז - 1977, (להלן: "חוק העונשין") בדבר "הבניית שיקול הדעת המשפטי בענישה", אשר חל בעניינו.

12. העיקרון המנחה בענישה, כפי שנקבע בסעיף 40 לחוק העונשין, הוא כדלהלן:

"העקרון המנחה בענישה הוא קיומו של יחס הולם בין חומרת מעשה העבירה ונסיבותיו ומידת אשמו של הנאשם ובין סוג ומידת העונש המוטל עליו (בסימן זה - העקרון המנחה)"

ראו: ע"פ 8641/12 מוחמד סעד נ' מדינת ישראל (5.8.2013);

ע"פ (ארצי) 57160-01-14 מדינת ישראל - חדוות הורים (8.11.14);

ע"פ (ארצי) 32385-05-14 שמש חי אחזקות בע"מ - מדינת ישראל (13.8.15);

ע"פ (ארצי) 11221-06-14 סעדיה יוסף - מדינת ישראל (29.3.17) (להלן: "עניין סעדיה יוסף").

13. על פי תיקון 113 לחוק העונשין, קיימים שלושה שלבים במנגנון גזירת העונש. בשלב ראשון, יש לבחון אם מדובר באירוע אחד או מספר אירועים נפרדים, יש לבחון האם הנאשם הורשע במספר עבירות, או בעבירה

יחידה. ככל שמדובר במספר עבירות, יש לקבוע האם הן מהוות אירוע אחד או אירועים נפרדים. ככל שמדובר במספר אירועים, יש לקבוע עונש הולם לכל אירוע בנפרד או עונש כולל לאירועים כולם (סעיף 40 יג (א)(ב) לחוק העונשין).

בשלב שני, נדרשת קביעת מתחם הענישה, בהתאם לסעיף 40 ג(א) לחוק העונשין. בתוך כך, יש להתחשב בערך החברתי שנפגע מביצוע העבירה, במידת הפגיעה בו, במדיניות הענישה הנהוגה ובנסיבות הקשורות לביצוע העבירה.

בשלב זה אין לשקול את הנסיבות האישיות של הנאשם, ואלה יבואו במסגרת קביעת העונש המתאים בתוך מתחם הענישה.

בשלב השלישי יש לגזור את עונשו של הנאשם, בתוך המתחם שנקבע. לשם כך, רשאי בית הדין להתחשב בנסיבות שאינן קשורות לביצוע העבירה כמפורט בסעיף 40 ג(ב) לחוק העונשין. הנסיבות אשר אינן קשורות לביצוע העבירה מפורטות בסעיף 40 יא לחוק העונשין, כדלהלן:

- (1) הפגיעה של העונש בנאשם, לרבות בשל גילו;
- (2) הפגיעה של העונש במשפחתו של הנאשם;
- (3) הנזקים שנגרמו לנאשם מביצוע העבירה ומהרשעתו;
- (4) נטילת האחריות של הנאשם על מעשיו, וחזרתו למוטב או מאמציו לחזור למוטב;
- (5) מאמצי הנאשם לתיקון תוצאות העבירה ולפיצוי על הנזק שנגרם בשלה;
- (6) שיתוף הפעולה של הנאשם עם רשויות אכיפת החוק; ואולם כפירה באשמה וניהול משפט על ידי הנאשם לא ייזקפו לחובתו;
- (7) התנהגותו החיובית של הנאשם ותרומתו לחברה;
- (8) נסיבות חיים קשות של הנאשם שהיתה להן השפעה על ביצוע מעשה העבירה;
- (9) התנהגות רשויות אכיפת החוק;
- (10) חלוף הזמן מעת ביצוע העבירה;
- (11) עברו הפלילי של הנאשם או העדרו.

14. בענייננו, הורשעו הנאשמים בעבירות בהתאם לחוק הגנת השכר, כדלקמן:

25א. (א) סכום שנוכה בהתאם לסעיף 25, יעבירו המעסיק למי שלו מיועד הסכום בתוך 30 ימים מהיום שבו רואים כמולן את השכר שממנו נוכה, זולת אם נקבעה בחיקוק דרך אחרת.

25ב. (א) ...

...

(ג) מעסיק שניכה סכומים משכרו של עובד ולא העבירם למי שלו יועדו הסכומים, בניגוד להוראות סעיף 25א, דינו - מאסר שנתיים או קנס פי חמישה מהקנס הקבוע בסעיף 61(א)(4) לחוק העונשין.

(ד) מעסיק שעבר עבירה לפי ההוראות המפורטות להלן, בנסיבות מחמירות, דינו -

(1) סעיף קטן (א) או (ב) - כפל הקנס הקבוע באותו סעיף קטן, לפי העניין;

(2) סעיף קטן (ג) - מאסר 30 חודשים או קנס פי שישה מהקנס הקבוע בסעיף 61(א)(4) לחוק העונשין.

(ה) בסעיף זה, "נסיבות מחמירות" - כל אחת מאלה:

(1) המעשה נעשה בכוונה להשיג טובת הנאה לנאשם או לאחר, או להימנע מתשלום המגיע לעובד או בעבורו;

(2) המעסיק מואשם בכתב האישום בשישה אישומים לפחות בשל ביצוע עבירות לפי חוק זה, בתוך תקופה שאינה עולה על 12 חודשים, ובלבד ששישה אישומים הם בשל עבירות שנעברו כלפי שני עובדים, שלושה אישומים כלפי כל אחד מהם; במניין האישומים לפי סעיף זה, יראו אישום בעבירה כלפי יותר מעובד אחד כאישום בעבירה כלפי כל אחד מהעובדים.

26. (א) (בוטל).

(ב) נושא משרה בתאגיד חייב לפקח ולעשות כל שניתן למניעת עבירה לפי סעיף 25ב בידי התאגיד או בידי עובד מעובדיו; המפר הוראה זו, דינו - מחצית הקנס הקבוע לאותה עבירה.

(ג) נעברה עבירה לפי סעיף 25ב בידי תאגיד או בידי עובד מעובדיו, חזקה היא כי נושא משרה בתאגיד הפר את חובתו האמורה בסעיף קטן (ב), אלא אם כן הוכיח שעשה כל שניתן כדי למנוע את העבירה.

(ד) בסעיף זה, "נושא משרה" - מנהל פעיל בתאגיד, שותף, למעט שותף מוגבל, או בעל תפקיד אחר האחראי מטעם התאגיד על התחום שבו בוצעה העבירה.

15. בהתאם לסעיף 61(א)(4) לחוק העונשין, הקנס העונשי המירבי לעבירה מסוג העבירות בהן הורשעה החברה, עומד כיום על סך 1,130,000 ₪. ביחס לנאשמים 2 ו-3, עומד הקנס המירבי על מחצית מסכום זה. נפנה לשאלה, אם יש לראות את העבירות בהן הורשעו הנאשמים כאירוע אחד, או כ-204 אירועים, כטענת המאשימה. ההלכה בהקשר זה סוכמה בע"פ (ארצי) 25307-12-15 **מרדכי שחם - מדינת ישראל** (4.9.17) (להלן: "עניין שחם"), בזו הלשון:

"בית דין זה התייחס בפסיקותיו לא אחת, בהתבסס על פסיקת בית המשפט העליון, לשאלת החלוקה לאירועים. כך בעניין חדות הורים הורשעו הנאשמים בשל העסקתם של שישה

עובדים זרים שלא כדין במועד מסוים, ובית הדין אישר את קביעת בית הדין האזורי כי מדובר באירוע אחד. בעניין שמש חי אחזקות נקבע כי יש לבחון את השאלה האם לפנינו אירוע אחד או מספר אירועים באמצעות "מבחן 'הקשר ההדוק' (דעת הרוב ב-ע"פ 4910/13 ג'אבר נ' מדינת ישראל (29.10.14); להלן: עניין ג'אבר), לפיו כ'אירוע' אחד תיחשבה מספר עבירות שיש ביניהן קשר הדוק, דוגמת סמיכות זמנים או היותן חלק מאותה תוכנית עבריינית". בהתאם נקבע, כי בנסיבות אותו עניין, עבירות של אי העמדת מגורים הולמים ואי עריכת הסכמי העסקה ביחס ל - 12 עובדים תיחשבה כ"אירוע" אחד.

בעניין דלאל הנחה בית המשפט העליון לבחון את כלל הנסיבות העובדתיות לצורך יישומו של "מבחן הקשר ההדוק", ובאמצעות "ניתן לבחון, למשל, האם ביצוען של העבירות מאופיין בתכנון; האם ניתן להצביע על שיטתיות בביצוע העבירות; האם העבירות התרחשו בסמיכות של זמן או מקום; האם ביצועה של עבירה אחת נועד לאפשר את ביצועה של העבירה האחרת או את ההימלטות לאחר ביצועה, וכיוצא באלו נסיבות עובדתיות... בבחינת הנסיבות העובדתיות, מן ההכרח לבית המשפט להעמיד לנגד עיניו את השאלה האם השקפה על העבירות כעל כמה אירועים תהא מלאכותית, באופן שיגרע ממהות העניין בכללותו, או שלא ישקף את סיפור המעשה כהווייתו" (וראו בקשר לכך גם את ע"פ 5669/14 לופוליאנסקי נ' מדינת ישראל (29.12.15), בעמ' 612).

16. בעניין שחם נקבע, ביחס לעבירות דומות לאלה הנידונות לפני, של אי העברת ניכוי שכר משכרם של 10 עובדים ליעדם משך תקופות שונות, כי **העבירות משתייכות לאותו אירוע**. בית הדין הארצי אישר שם את נימוקיו של בית הדין האזורי בהקשר זה, לפיהם מדובר בביצוע אותה עבירה, באותן נסיבות, על ידי החברה שהייתה בבעלות הנאשם, עבור אותם חודשי שכר. יפים ונכונים הדברים גם לענייננו.

וראו גם: עניין **סעדיה יוסף**, סעיף 28 לפסק הדין.

17. עם זאת, בשלב קביעת מתחם העונש ההולם, יש לקחת בחשבון את חומרת העבירות שבוצעו, והערך החברתי אשר נפגע כפועל יוצא מכך, ובכלל זה את היקף העבירות, משך ביצוע העבירות ומספר העובדים כלפיהם בוצעו העבירות. יובהר, כי:

"כפי שנקבע בהלכה הפסוקה (עניין חדוות הורים; עניין שמש חי אחזקות), בעת קביעת המתחם אין לבצע בהכרח הכפלה אריתמטית של העונש המרבי בגין עבירה יחידה במספר העבירות, ובמקרה זה הכפלה אריתמטית מביאה לסכום קנס שאינו סביר (ראו גם בע"פ 11221-06-14 סעדיה יוסף - מדינת ישראל (29.3.17))." (עניין שחם, סעיף 28 לפסה"ד).

אף בענייננו, מכפלה חשבונאית של סכום הקנס המירבי הקבוע בחוק, ואף 30% ממנו, כבקשת המאשימה, במספר האירועים להם טוענת המאשימה, 204, מוביל לתוצאה מוגזמת ובלתי סבירה לחלוטין, של מאות מיליוני שקלים ואף למעלה מכך.

18. העבירות בהן הורשעו הנאשמים הן עבירות שראוי לראותן בחומרה, הבאה לידי ביטוי בקנס שקבע המחוקק. מדובר בעבירות שמטרתן להשיא למעסיקים רווח כלכלי, תוך פגיעה ממשית בזכויות עובדים, לרוב מוחלשים.

הנאשמים הפרו חקיקת מגן מתחום משפט העבודה, תוך שהושיטו ידם לכיסם של העובדים, ניכו משכרם כספים במטרה להעבירם לקרנות פנסיה, לשם הבטחת זכויות העובדים לטווח הארוך, לעת זקנה או מצוקה, ולא העבירו את הכספים ליעדם.

19. בענייננו, יש לקחת בחשבון, מחד, את העובדה כי אי העברת הניכויים משכר העובדים ליעדם נמשכה כארבע שנים, ונגעה לשישה עובדים. מאידך, הנאשמים מנהלים מפעל יחיד קטן, והעבירות בוצעו, ככל הנראה, על רקע מצוקה כלכלית ממשית. הנאשמים 2 ו-3 ניסו להיטיב עם העובדים ולא לפטרם, ולא היו מודעים לכך שהניכויים משכר העובדים ממשיך, אף שהכספים אינם מועברים ליעדם. הנאשמים אף פעלו לתיקון המצב, כאשר נודעו להם העובדות לאשורן.

לאור זאת, מתחם הענישה הראוי הוא קנס בין 10% ל- 50% מן הקנס המירבי בגין אירוע יחיד. משמע, ביחס לנאשמת 1, בין 113,000 ₪ לבין 565,000 ₪. ביחס לכל אחד מן הנאשמים 2 ו-3, בין 56,500 ₪ לבין 282,500 ₪.

20. אשר לעונשם של הנאשמים בתוך מתחם הענישה, מצאתי כי נסיבות העניין מצדיקות לגזור עונש בהתאם לרף התחתון במתחם.

בהקשר זה יש לקחת בחשבון את הודאת הנאשמים, אשר הובילה לחסכון בזמן שיפוטי, כמו גם בזמנם של בעלי הדין. הנאשמים הכירו באחריותם לעבירות, הודו, קיבלו על עצמם את הדין והביעו חרטה. הבעת החרטה המלמדת על הפנמה והרתעה. כמו כן, אין לנאשמים הרשעות קודמות ולא נמסר כי עומדים ותלויים נגדם תיקים נוספים.

כעולה מטיעוני הנאשמים והמסמכים שהוצגו, מצבם הכלכלי של הנאשמים בכי רע. הנאשמים 2 ו-3 חולים במחלות כרוניות שונות, בין היתר על רקע גילם, 65 ו-70, בהתאמה. כן לקחתי בחשבון את העובדה כי הנאשמים אמרו שלא היו מודעים לכך שהסכומים מנוכים משכר העובדים, שכן הסתמכו על דבריו של רואה החשבון מטעמם, שלא העיר תשומת ליבם לנושא.

עוד לקחתי בחשבון את העובדה, כי למעשה בני הזוג, הנאשמים 2 ו-3, מהווים יחידה כלכלית אחת, ואף החברה בבעלותם ומתבססת היום על כספים שהעבירו לה ממכירת נכסיהם הפרטיים. על אף האמור יובהר, כי הענישה היא אישית, ומוטלת על כל נאשם בנפרד.

21. לאור כל האמור, הנאשמת 1 תשלם קנס בסך 113,000 ₪, הנאשמת 2 תשלם קנס בסך 56,500 ₪ והנאשם 3 ישלם קנס בסך 56,500 ₪. הקנסות ישלמו ב- 24 תשלומים שווים ורצופים, הראשון תוך 60 יום מהיום.

22. כמו כן, יחתמו הנאשמים תוך 60 יום על התחייבות בסך 282,500 ₪ להימנע מביצוע העבירות בהן הורשעו בהליך זה, לפי חוק הגנת השכר, למשך שנתיים.

23. הנאשמים יפנה למזכירות בית הדין לשם חתימה על התחייבות כאמור, וקבלת שוברים לתשלום הקנס.

ניתן היום, י"ד שבט תשע"ח, 30 ינואר 2018, בהעדר הצדדים.